

หลวงพิสิษฐ์ภัยกร ต้นตระกูล “พิสิษฐ์กุล” และลูกหลาน(๒)

ปี พ.ศ.๒๔๖๐ โดยประมาณ มีนักธุรกิจเชื้อสายจีน ๒ คนมาลงทุนที่เมืองพะเยา และมีครอบครัวที่เมืองพะเยา คือ หลวงพิสิษฐ์ภัยกร ต้นตระกูล “พิสิษฐ์กุล” และ หลวงศรีนครานุกุล ต้นตระกูล “สุทนต์กุล”

ด้านหลวงพิสิษฐ์ภัยกรเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๓ ขณะอายุ ๖๑ ปี มีพิธีบำเพ็ญกุศลศพที่บ้านพักใกล้กว๊านพะเยา

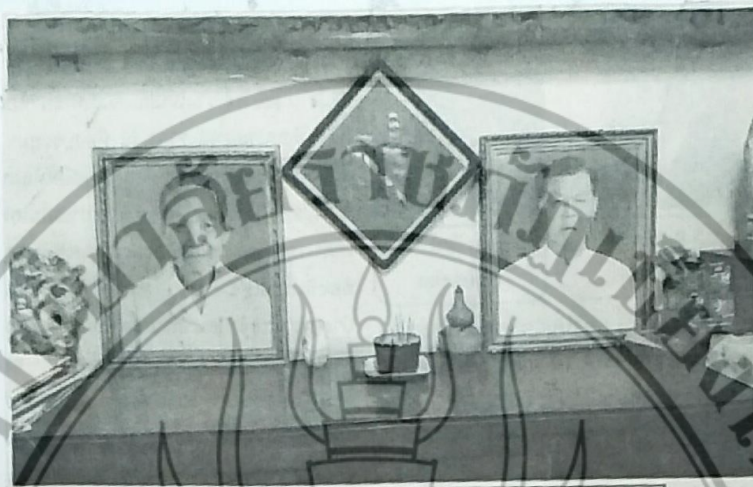
หลังจากหลวงพิสิษฐ์ภัยกรเสียชีวิตแล้ว ด้านกิจการต่างๆ มอบให้บุตรชายที่เกิดกับภรรยาคนแรกและคนที่สอง คือ นายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุลและนายภิเษมพิสิษฐ์กุล ดำเนินสืบต่อมา นายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุล ชาวเมืองพะเยาเรียกกันติดปากว่า “เสียสวัสดิ์” เป็นบุตรชายคนเดียวของภรรยาคนที่สองซึ่งเป็นชาวจีนและเสียชีวิตที่ประเทศจีน หลวงพิสิษฐ์ภัยกรจึงพามาอยู่ในความดูแลของภรรยาคนแรกที่เรียกว่า “แม่ใหญ่” หลวงพิสิษฐ์ภัยกรมอบหมายให้ดูแลร้านจำหน่ายอาวุธปืนที่ข้างวัดหลวงราชสันตฐานะและต่อมาได้ย้ายไปเปิดฝั่งตรงกันข้ามวัดหลวงราชสันตฐานะ

ส่วนนายภิเษมพิสิษฐ์กุล เป็นบุตรชายคนเดียวของ “แม่ใหญ่” ภรรยาคนแรก หลวงพิสิษฐ์ภัยกรให้ดูแลโรงสีข้าวที่ร่วมลงทุนกับหลวงศรีนครานุกุลที่บ้านหนองระบู่ โดยนายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุลร่วมดำเนินกิจการด้วย ซึ่งโรงสีข้าวแห่งนี้ลูกหลานมักจะคุ้นตากับภาพของหลวงพิสิษฐ์ภัยกรขี่ม้าออกไปติดต่อซื้อข้าวเปลือกจากชาวบ้านรอบนอกโดยมีนายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุล บุตรชายขี่ม้าติดตามไปศึกษางาน โดยบริเวณโรงสีมีบ้านไม้สองชั้นรูปร่างสวยงามสถาปัตยกรรมเป็นที่พักอาศัย ปัจจุบัน คือ บ้านอีกพะเยา

เมื่อหลวงพิสิษฐ์ภัยกรได้เสียชีวิตลงแล้วกิจการโรงสีและกรรมสิทธิ์ที่ดินและบ้านได้แบ่งกันเรียบร้อยตกเป็นของหลวงศรีนครานุกุล ส่วนนายภิเษมพิสิษฐ์กุลบุตรของหลวงพิสิษฐ์ภัยกรได้มรดกพักอาศัยที่ร้านค้าข้างวัดราชสันตฐานะมีธุรกิจค้าขายข้าวเปลือกโดยร่วมกับนายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุล หลังจากนั้นนายภิเษมได้โยกย้ายไปอยู่ที่เมืองเชียงราย เปิดร้านขายอาวุธปืนใช้ชื่อว่า “ร้านพิสิษฐ์” ภายหลังจากได้มอบกิจการให้นายทรง พิสิษฐ์กุล บุตรชายดำเนินกวดแทน ส่วนนายภิเษมโยกย้ายไปอยู่กับครอบครัวรุ่นลูกที่กรุงเทพฯ

ด้านร้านจำหน่ายอาวุธปืนของนายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุล ที่ข้างวัดหลวงราชสันตฐานั้น เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระหว่างปี พ.ศ.๒๔๘๔-๒๔๘๘ ทางราชการได้ยึดอาวุธปืนที่จำหน่ายที่ร้านของนายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุลไปใช้ในราชการ หลังเสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้วได้นำอาวุธปืนมรดกคืน

ในช่วงที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทางราชการให้คนจีนที่อยู่ในจังหวัดพะเยาต้องอพยพไปอยู่ที่อื่น แต่เนื่องจากข่าวสารราชการรุนแรงส่วนมากให้คนจีนที่ค้าขายอยู่ไม่สามารถขายสินค้าที่มีอยู่ได้ทันจึงมาปรึกษา นายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุล นายสวัสดิ์ได้แสดงน้ำใจอนุญาตให้คนจีนนำสินค้าบรรจุกระสอบเขียนชื่อมาฝากรวมไว้ที่ห้องว่างของตัวเองที่ข้างวัดหลวงราชสันตฐานะ คุณสมร พิสิษฐ์กุล รุ่นลูกเล่าว่าสินค้าที่รีบฝากกองท่วมห้อง ต่อมาเมื่อทางรัฐบาลอนุญาตให้คนจีนกลับเข้าพื้นที่ได้แล้ว ต่างก็มานำสินค้าของตัวเองกลับไปค้าขายต่อไป

นายสวัสดิ์ และนางสมจริง พิสิษฐ์กุล

นอกจากนี้ นายสวัสดิ์ ยังเป็นที่ปรึกษาของชนจีนในเมืองพะเยา รับผิดชอบงานกับภาคราชการในด้านต่างๆ ชาวจีนต่างไว้วางใจเมื่อต้องการซื้อที่ดินในเมืองพะเยาแต่ขณะนั้นกฎหมายไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเป็นกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ ต้องแก้ไขปัญหาด้วยการซื้อที่ดินและโอนเป็นชื่อของนายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุลก่อน รอให้เปลี่ยนสัญชาติเป็นไทยหรือรอรุ่นลูกที่บรรลุนิติภาวะก็สามารถโอนเปลี่ยนเป็นกรรมสิทธิ์ของตัวเองได้ เป็นความไว้วางใจที่เสี่ยงที่จะถูกโกงได้หากนายสวัสดิ์ไม่ซื่อตรง

ตั้งครอบครัวของนางฉิม สุขกายและนายคุณเอง แซ่ฉั่ว บุตรธิดาโชนามสกุล "ชัยคุณ" รุ่นลูกบันทึกเกี่ยวกับการสร้างฐานะของครอบครัวที่ตลาดพะเยา ได้กล่าวถึงเสียสวัสดิ์พิสิษฐ์กุล

"เตย-แม่ได้ตกลงซื้อห้องด้านข้างที่ติดกับของอาเตยแปง ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกันขายให้ในราคา ๖๕,๐๐๐ บาท เมื่อซื้อขายแล้วครั้งแรกได้โอนที่ดินไปเป็นชื่อของเสียสวัสดิ์ก่อน ภายหลังจึงโอนไปเป็นชื่อแม่ เนื่องจากการซื้อขายที่ดินสมัยนั้นยังไม่อนุญาตให้ภรรยาคนต่างด้าวซื้อที่ดินแม้ว่าจะเกิดในไทย เช่นกรณีของแม่ กระทั่งภายหลังเมื่อกฎหมายนี้ได้ถูกยกเลิกไปจึงได้โอนมาเป็นชื่อของแม่

จะเห็นว่าคนจีนส่วนใหญ่ในย่านตลาดถ้าจะซื้อที่ดินมักใช้วิธีนี้เพื่อเลี่ยงกฎหมาย เสียสวัสดิ์จึงเสมือนเป็นตัวแทนหรือผู้ทำนิติกรรมแทนให้กับคนจีนที่จะซื้อขายที่ดิน

เสียสวัสดิ์เป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องนับถืออย่างมากจากคนจีนในพะเยาเพราะการช่วยเหลือของเสียสวัสดิ์ทำให้คนจีนในย่านตลาดจำนวนมากไม่น้อยได้มีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินสืบจนถึงรุ่นลูกหลาน"(เรื่องเล่าจากแม่ที่ระลึกเนื่องในงานทำบุญครบ ๑๐๐ วันแม่ฉิม สุขกาย, เกือบพงษ์ ชัยคุณ, ๒๕๕๘)

นอกจากนี้ นายสวัสดิ์ พิสิษฐ์กุล ร่วมพัฒนาด้านการศึกษาของชาวเมืองพะเยา โดยได้ร่วมก่อตั้งโรงเรียนจีนชั้นที่เมืองพะเยา

โรงเรียนดังกล่าวใช้ชื่อว่า โรงเรียนยกเฉียว ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนประชาบำรุง"

โรงเรียนยกเฉียวก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง โดยพ่อค้าคนจีนในอำเภอพะเยาร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือ โดยตั้งอยู่บริเวณเดียวกับวัดราชคฤห์ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษา ๕ ภาคเรียนภาษา

ไทยส่วนภาคพายัพเรียนภาษาจีนต่อมาได้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนยกเฉียวเป็น "โรงเรียนพะเยาศึกษา"

ผู้ได้รับใบอนุญาตและเป็นผู้จัดการโรงเรียนด้วย คือ นายสวัสดิ์ พิสิทธิ์กุล ส่วนครูใหญ่ฝ่ายจีนคือ นายคนเฮา แซ่ลี(เจ้าของร้านคนเฮาพานิช) และครูใหญ่ฝ่ายไทย คือ นายวิรัตน์ ภูจินาพันธุ์(ครูเก่า)

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๙๘ ได้ย้ายโรงเรียนมาตั้งที่ใกล้ถนนพหลโยธินสายนอกเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เนื้อที่ ๕ ไร่เศษ (ภายหลังแม่เลี้ยงทองคำ ชั้นตระกูล ได้บริจาคที่ดินเพิ่มเติมอีก ๘ ไร่เศษ)และเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนประชาบำรุง" โดยได้รับความช่วยเหลือจากหลวงศรีนครานุรักษ์ (เด็กนับ โยคง แซ่เจียม) เป็นผู้สร้างอาคารเรียนเป็นอาคารไม้สองชั้นทรงจีน ขณะนั้นนายบุญดี สุทนต์กิติ เป็นผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้จัดการคือ นายเกตุ สุขเสริม ส่วนครูใหญ่คือ นางบุญมี สุขเกษม(หิวะลิกงานครบรอบ ๖๐ ปีโรงเรียนประชาบำรุง๒๕๙๙) นอกจากนี้เสี่ยสวัสดิ์ ยังเป็นผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมศาลเจ้าพะเยาและได้สร้างอาคาร ๑ หลัง ด้านครอบครัวนายสวัสดิ์ พิสิทธิ์กุล แต่งงานกับภรรยาคนแรก คือ แม่สมจริง พิสิทธิ์กุล มีบุตรธิดา ๓ คน คือ

๑.นายเสวตพิสิทธิ์กุลทำงานบริษัทเอกชน ด้านครอบครัวแต่งงานกับนางสุกีน บุตรธิดารวม ๔ คน รุ่นลูกคนหนึ่ง คือนายแพทย์วีรวิทย์ พิสิทธิ์กุล(หมอปิ๊อ) ทำงานอยู่โรงพยาบาลเอกชนที่กรุงเทพฯ

๒.นางสมร พิสิทธิ์กุลแต่งงานกับนายวสันต์ ต้นศิริ มีบุตรธิดา ๒ คน คือ นายวิรัตน์ ต้นศิริและนางนงพางา เวชชาวันชัย

๓.นายสุนทร พิสิทธิ์กุล ร่วมช่วยเหลือนายสวัสดิ์ พิสิทธิ์กุลดำเนินการกิจการโรงเรียนที่เชียงราย

บุตรหญิงคนที่ ๒ คือ คุณสมร พิสิทธิ์กุล ปัจจุบันอายุ ๘๔ ปี (เกิดปี พ.ศ.๒๔๗๗) เกิดและเติบโตที่บ้านข้างวัดหลวงราชสันฐาน เล่าว่าวัยเด็กเรียนหนังสือจีนที่บ้าน โดยคุณพ่อคือนายสวัสดิ์ พิสิทธิ์กุลจ้างครูจากอำเภอพานมาสอนภาษาจีนให้เด็กที่เป็นลูกหลานคนจีนในเมืองพะเยา โดยใช้น้ำดื่มที่พกอาศัยด้านข้างวัดราชสันฐาน ต่อมาเมื่อมีการสร้างโรงเรียนยกเฉียวแล้วคุณสมรได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนยกเฉียว หลังจากนั้นไปเรียนต่อที่โรงเรียนหญิงหมิงที่เมืองเชียงรายรวม ๓ ปี ระหว่างนั้นพักอาศัยอยู่ที่โรงเรียนเจ็ดยอดของนายสวัสดิ์ พิสิทธิ์กุล(พ่อ)

ต่อมาโรงเรียนหญิงหมิงถูกทางราชการสั่งปิด นายสวัสดิ์ส่งบุตรหญิงไปเรียนต่อที่กรุงเทพฯ และเรียนต่อที่โรงพยาบาลหัวเฉียวด้านการมดุงครรภ์ จบการศึกษาแล้วทำงานที่โรงพยาบาลหัวเฉียวรวม ๒๑ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๔-๒๕๓๐ ระหว่างนี้ได้พบและแต่งงานกับนายวสันต์ ต้นศิริ(เฮี้ยเฮี้ย) เดิมเป็นชาวเมืองเชียงราย

ต่อมานายสวัสดิ์ พิสิทธิ์กุลได้ให้กลับมาช่วยเหลือกิจการของครอบครัวและอยู่เป็นเพื่อนแม่สมจริง จึงได้กลับมาช่วยกิจการรถเมล์ชาวซึ่งนายสวัสดิ์ ได้รับสัมปทานรถเมล์รับส่งคนโดยสารระหว่างอำเภอพะเยา-เมืองลำปางและอำเภอพะเยา-เมืองเชียงราย สำนักงานอยู่บริเวณธนาคารกรุงเทพ จำกัดในปัจจุบัน

นอกจากนี้นายสวัสดิ์ ได้เป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ยี่ห้อคัทสันและนิสสัน ขณะนั้นมักนำรถยนต์กระบะและรถบรรทุก ๑๐ ล้อมาจำหน่าย ผู้บริหารคือนายคูวิทย์ พิสิทธิ์กุล บุตรชายของนายสวัสดิ์ สถานที่ใช้พื้นที่บริเวณเดียวกันนี้เป็นสำนักงาน ส่วนด้านหลังเป็นที่จอดรถที่นำมาขาย พื้นที่กว้างขวางภายหลังนายสวัสดิ์ได้ตัดที่ดินด้านหลังขายให้ผู้อื่นไป ปัจจุบันเป็นบริเวณตลาดใหม่ของพะเยา

ต่อมาคุณสมร พิสิทธิ์กุลได้เปิดร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าใช้ชื่อว่า "ร้านพิสิทธิ์การไฟฟ้า"

พ.ศ.อ.อนุ เนินหาด รอง ผบ.ภ.จว.พะเยา